

РОЗГЛЯД СУДОМ СПРАВ ПРО УСИНОВЛЕННЯ

Непийводи Сергія 43-Пр

Усиновленням є прийняття усиновлювачем у свою сім'ю особи на правах дочки чи сина, що здійснене на підставі рішення суду, в консульській установі або дипломатичному представництві України. Усиновлення здійснюється відповідно до вимог ст. 207—235 СК, постанови Кабінету Міністрів України від 8 жовтня 2008 р. "Про затвердження Порядку провадження діяльності з усиновлення та здійснення нагляду за дотриманням прав усиновлених дітей".

Розгляд справ про усиновлення дітей, які проживають на території України, громадянами України, іноземними громадянами та особами без громадянства, здійснюється в порядку окремого провадження. Норма про підсудність зазначеної категорії справ є конкретизованою щодо суб'єкта усиновлення і визначає підсудність без альтернативи. Відповідно до ст. 251 ЦПК заява про усиновлення дитини або повнолітньої особи, яка не має матері, батька або була позбавлена батьківського піклування, подається до суду за місцем їх проживання.

Заявником може бути особа, яка бажає усиновити дитину, подання заяви про усиновлення дитини через представника не допускається.

Суд відкриває провадження у справі лише у випадках, коли заява особи, яка бажає усиновити дитину, повністю відповідає вимогам ст. 252 ЦПК, а саме містить: найменування суду, до якого подається заява, ім'я, місце проживання заявника, а також прізвище, ім'я, по батькові, вік усиновлюваної дитини, її місце проживання, відомості про стан здоров'я дитини. Заява про усиновлення дитини може містити клопотання про зміну прізвища, імені, по батькові, дати, місця народження дитини, про запис заявника матір'ю або батьком дитини.

За наявності до заяви додаються такі документи: копія свідоцтва про шлюб, а також письмова згода на це другого з подружжя, засвідчена нотаріально, — при усиновленні дитини одним із подружжя; медичний висновок про стан здоров'я заявника; довідка з місця роботи із зазначенням заробітної плати або копія декларації про доходи; документ, що підтверджує право власності або користування жилим приміщенням; інші документи, визначені законом.

Закон визначає спеціальні вимоги щодо переліку документів, що додаються до заяви при поданні її особами без громадянства, що постійно проживають за межами України, або іноземцями, до складу яких, крім визначених в ч. 2 ст. 252 ЦПК, входять: дозвіл уповноваженого органу виконавчої влади, висновок компетентного органу відповідної держави про умови їх життя і можливість бути усиновлювачами, дозвіл компетентного органу відповідної держави на в'їзд усиновленої дитини та її постійне проживання на території цієї держави, зобов'язання усиновлювача, оформлене в нотаріальному порядку, про надання представникам дипломатичної установи України за кордоном інформації про усиновлену дитину та можливості спілкування з дитиною.

Документи усиновлювачів, які є громадянами інших держав, мають бути у встановленому законодавством порядку легалізовані, якщо інше не встановлено міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України. Такі документи повинні бути перекладені українською мовою, а переклад має бути засвідчений нотаріально.

Справу про усиновлення повнолітньої особи суд розглядає з обов'язковою участю заявника (заявників), усиновлюваної особи, з викликом заінтересованих та інших осіб, яких суд визнає за потрібне допитати. Для забезпечення таємниці усиновлення у випадках, встановлених ст. 226 СК, суд розглядає справу в закритому судовому засіданні, тобто враховуючи право особи на таємницю перебування на обліку тих, хто бажає усиновити дитину, пошуку дитини для усиновлення, подання заяви про усиновлення та її розгляду, рішення суду про усиновлення. При цьому слід враховувати вимоги ст. 285 СК, за якою усиновлення дитини, яка є громадянином України, особою, яка є громадянином держави, з якою Україна не має договору про надання правової допомоги, не є таємним, якщо у держави, в якій усиновлювач постійно проживає і в яку має переїхати дитина, усиновлення не є таємним. Усиновлення дитини, яка є громадянином України, особою, яка є громадянином держави, з якою Україна не має договору про надання правової допомоги і якщо ця особа в Україні постійно не проживає, не є таємним. Тобто в таких випадках розгляд справи здійснюється у відкритому засіданні з дотриманням вимог гласності судового процесу.

Рішення суду про усиновлення ухвалюється за загальними правилами ст. 215 ЦПК з урахуванням вимог ст. 255 ЦПК. У разі задоволення заяви суд зазначає у резолютивній частині рішення про усиновлення дитини або повнолітньої особи заявником (заявниками). В резолютивній частині рішення також зазначається, що за клопотанням заявника (заявників) суд вирішує питання про зміну імені, прізвища та по батькові, дати і місця народження усиновленої дитини, про зміну імені, прізвища, по батькові усиновленої повнолітньої особи, про запис усиновлювачів батьками. При цьому відповідні зміни вносяться не до свідоцтва про народження, а до актового запису про народження дитини.

З метою остаточного визначення у своїх намірах щодо надання згоди на усиновлення та заяви на усиновлення батькам дитини та усиновлювачам надається право на відкликання своїх заяв. Якщо після ухвалення рішення про усиновлення, але до набрання ним законної сили батьки дитини відкликали свою згоду на її усиновлення, відповідно до ч. 5 ст. 255 ЦПК суд скасовує своє рішення і поновлює розгляд справи, а при відкликанні заяви про усиновлення після ухвалення рішення, але до набрання ним законної сили, суд скасовує своє рішення і залишає заяву без розгляду.